

Handläggare
Inger Bogne
Telefon: 0850815450

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2020-09-24

Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen (KS 2020/931)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsgruppen har fått kommunfullmäktiges uppdrag att ta fram en handlingsplan för biologisk mångfald. Syftet med planen är att ange inriktningen för arbetet med biologisk mångfald inom staden. Den innehåller fem strategier som syftar till att konkretisera hur staden ska arbeta med etappmålen i miljöprogrammet om biologisk mångfald, samtidigt som målen för bostadsförsörjningen prioriteras. Vidare beskrivs vilken ny kunskap som behövs, hur ansvar är fördelat och behov av samverkan samt hur planen ska implementeras.

Förvaltningen anser att handlingsplanen på ett bra sätt kan stödja stadens förvaltningar och bolag i det viktiga arbetet med att värna biologisk mångfald. Strategierna är relevanta och lyfter viktiga frågor och utmaningar. I handlingsplanen lyfts fram att ett riktat åtgärdsarbete behöver organiseras områdesvis. Detta är angeläget anser förvaltningen, då det ger förvaltningen ett bra underlag för att värna biologisk mångfald och utveckla arbetssätt inom vårt ansvarsområde. Förvaltningen ser också positivt på att gemensamma kravspecifikationer vid upphandling tas fram och att utbildningsinsatser erbjuds. Slutligen lyfter förvaltningen frågan om behovet av budgetförstärkningar för att åtgärderna i handlingsplanen ska kunna genomföras.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått kommunfullmäktiges uppdrag att ta fram en handlingsplan för biologisk mångfald. För att värna och utveckla stadens biologiska mångfald samtidigt som Stockholm växer behövs ett strategiskt angreppssätt.

Handlingsplanen, som är ett tematiskt tillägg till stadens miljöprogram, är ett verktyg för att stödja det arbetet genom att visa på hur vi kan gynna och stärka biologisk mångfald i den fysiska miljön och se till att frågan uppmärksammas i stadens olika arbetsprocesser.

Under arbetet med att ta fram handlingsplanen har det vid två tillfällen getts möjligheter till delaktighet och påverkan av innehållet dels som referensgrupp, dels vid en workshop. En kontorsremiss av handlingsplanen har sänts ut tidigare, med möjligheter att lämna synpunkter. Kommunstyrelsen har nu remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 20 oktober.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 2020-09-17.

Ärendet

Handlingsplanen inleds med en beskrivning om hur Sverige i en rad åtaganden förbundit sig att bevara den biologiska mångfalden, senast genom överenskommelsen Agenda 2030. Handlingsplanen knyter an till stadens styrdokument såsom Miljöprogrammet, som det är ett tematiskt tillägg till, Grönare Stockholm och Översiktsplanen samt till flera andra strategier och planer.

Syftet med planen

Syftet är att ange inriktningen för arbetet med biologisk mångfald inom staden. Den innehåller fem strategier som syftar till att konkretisera hur staden ska arbeta med etappmålen i miljöprogrammet om biologisk mångfald, samtidigt som målen för bostadsförsörjningen prioriteras.

Strategierna

De fem strategierna innebär i korthet:

Lyft fram prioriterade arter och naturkvalitéer

Det innebär att förutsättningarna för de naturkvalitéer som har stor betydelse för biologisk mångfald uppmärksammas och förstärks. Skyddsvärda arter uppmärksammas och värnas genom rätt åtgärd på rätt plats. Stockholms blågröna infrastruktur är stadens högst

prioriterade naturkvalitet. Den utgörs av ett ekologiskt sammanhängande nätverk av naturområden med hög biologisk mångfald, skyddsvärda arter och spridningszoner. Därefter beskrivs olika naturtyper som finns och prioriterade arter.

Uppmärksamma biologisk mångfald i stadens processer

Det innebär att frågan om biologisk mångfald tidigt lyfts in i stadens processer för planering, exploatering, investeringar och skötsel. Kontinuerlig miljöövervakning bidrar med kunskap till övriga processer och tillsynen av skyddade områden bidrar med skötselrådgivning. I upphandling av varor och tjänster utvecklas krav i syfte att gynna biologisk mångfald. Flera angelägna insatser för att lyckas med strategin presenteras såsom; bedriva områdesplanering, samplanering kring åtgärder, tydliggörande av skötselbehov, utveckla gemensamma arbetsätt och ta fram skötselplaner med inriktning på biologisk mångfald.

Genomför ekologiska förstärkningsåtgärder

Blågrön infrastruktur värnas i samband med stadsutveckling. Kärnområden och livsmiljöer för prioriterade arter förstärks, likaså ekologiskt kritiska områden och svaga länkar. De största kärnområdena är idag skyddade i form av naturreservat. För att behålla den biologiska mångfalden behöver landskapssambanden mellan dem värnas likaså kopplingen med mindre kärnområden. Med riktade fysiska åtgärder kan naturmiljöerna förstärkas. En rad åtgärder presenteras i handlingsplanen.

Utveckla kunskap och kommunikation

Det innebär att kunskapen om biologisk mångfald ska öka hos ansvariga i stadens förvaltningar och bolag. Interna och externa utbildningsinsatser sker återkommande. Staden kommunicerar om hur man arbetar med biologisk mångfald och hur stockholmarna kan bidra. Naturvårdskunskapen hos stadens skötselansvariga är central i denna strategi, men även kunskapen hos de som arbetar med fysisk planering och investeringar i park- och naturmark. Olika målgrupper för kommunikation nämns, både interna och externa samt en rad olika aktiviteter, såsom; utbildningstillfällen i praktisk naturvård, riktad information till barn och ungdomar, medverkan vid arrangemang samt delta i kampanjer och informera om goda exempel.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning
Avdelningen för HR och kansli

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Utveckla verktyg som underlättar samverkan och genomförande

Det innebär att digitala verktyg och underlag utvecklas och tillgängliggörs för alla berörda. Det är t.ex. stadens biotopkarta och ekdatabasen. Ett arbete med att ta fram indikatorer för att följa upp

biologisk mångfald behövs vid implementeringen av handlingsplanen, likaså behövs övervakning av skyddsvärda arters utveckling.

Behov av ny kunskap

Inom vissa områden behövs en kunskapsuppbyggnad. Det gäller t.ex. att öka beredskapen för påverkan på stadens biologiska mångfald från klimatförändringar, buller och ljusföroreningar. Kunskapen om hur invasiva arter ska hanteras behöver också stärkas.

Ansvarsfördelning och samverkan

Det behövs samverkan både inom staden och med externa aktörer för att ta ett helhetsgrepp om arbetet med biologisk mångfald och kunna förverkliga planen. Det finns inom staden flera fungerande nätverk där frågor som rör biologisk mångfald behandlas. Ett ökat utbyte mellan nätverken kan bidra till en samsyn. Samverkan med externa aktörer är viktig t.ex. andra kommuner och myndigheter, men även med stadens invånare. Det kan ske genom brukaravtal med lokala grupper eller privatpersoner. Ökad kontakt med lokalt föreningsliv, såsom koloniträdgårdsföreningar och lokala miljö- och naturorganisationer, kan ge ett värdefullt bidrag till stadens arbete.

Implementering

En förutsättning för att handlingsplanens strategier ska kunna ge effekt är att geografiskt kopplade åtgärdsprogram med platsspecifika åtgärder tas fram. Miljöförvaltningen föreslår leda arbetet i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag. Stadsdelsförvaltningarna kommer ha en viktig roll när det gäller ansvaret för genomförande av åtgärder. Exempel på angelägna insatser är också att kartera och analysera landskapsekologiska samband och åtgärdsbehov samt att ta fram förslag på mindre generella åtgärder för biologisk mångfald som kan tillämpas inom bostadsnära natur.

Handlingsplanen avslutas med en ordlista och som bilaga finns en förteckning över digitala verktyg kopplade till planen.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att handlingsplanen på ett bra sätt kan stödja stadens förvaltningar och bolag i det viktiga arbetet med att värna biologisk mångfald. Strategierna är relevanta och lyfter viktiga frågor och utmaningar med syfte att uppnå ett gott resultat. Samverkan mellan olika aktörer och att frågan om biologisk mångfald lyfts tidigt i olika processer är mycket viktigt.

I handlingsplanen lyfts fram att ett riktat åtgärdsarbete behöver organiseras områdesvis, t.ex. genom att skötselplaner tas fram efter inventeringar även för den oskyddade naturen. Detta är angeläget, anser förvaltningen, då det ger förvaltningen ett bra underlag för att värna biologisk mångfald och utveckla arbetssätt inom vårt ansvarsområde.

Förvaltningen ser positivt på att en gemensam kravspecifikation för upphandling av skötselentreprenörer gällande naturhänsyn och naturvård tas fram. Förvaltningen ser också ett behov av att öka kunskapen inom förvaltningen när det gäller att möta klimatförändringar med rätt åtgärder, men också för att kunna göra prioriteringar av angelägna åtgärder för att värna biologisk mångfald då resurserna är begränsade. Det är därför viktigt att gemensamma utbildningstillfällen erbjuds då handlingsplanen implementeras och därefter kontinuerligt. Utbildningsinsatser till externa, t.ex. koloniträdgårdsföreningar och stadsodlare ser förvaltningen också som angeläget, då dessa på ett positivt sätt kan påverka att den biologiska mångfalden värnas.

Den återkommande frågan när det gäller skötsel och utveckling av naturreservat och de bostadsnära naturområdena som inte är skyddade, här ingår även att stärka den biologiska mångfalden, är *hur det ska finansieras*. När det gäller naturreservat söker stadsdelsnämnderna årligen medel ur centrala medelsreserven. Då det är en osäkerhet kring utfallet är det svårt att planera för större insatser över tid. Det är också viktigt att den pott som finns att söka ur räknas upp då antalet naturreservat i staden ökar. När det gäller möjligheterna för stadsdelsnämnderna att utföra åtgärder som stärker den biologiska mångfalden i den bostadsnära naturen är de begränsade, på grund av att ytorna ger en mycket blygsam tilldelning enligt den fördelningsnyckel som är underlag för budgettilldelning.

Förvaltningen anser slutligen att det är positivt om miljöförvaltningen tilldelas ett tydligt samordningsansvar för handlingsplanens genomförande och att budgetresurser avsätts för det.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning
Avdelningen för HR och kansli

Björkhagsplan 6
Box 5117
121 17 Johanneshov
Växel 08-508 150 00
Fax 08-508 15 099
skarpnack@stockholm.se
stockholm.se

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Bilaga

Remissen: Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholm stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2020-09-02